

10.
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. Στφ IV, 60/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

8-12-69 / 20-1-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)? Ἀρχοντοχώριον
(παιλαιότερον ὄνομα: Ζάβιτσα), Ἐπαρχίας Βονιτση
Νομοῦ Αἰτωλοακαρνανία
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Τριφύλης
Φωβίη ἐπάγγελμα Διδάκτος
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Ἀρχοντοχώριον Αἰτωλ/νία
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 2 ἔτη
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Μαριανθεοπούλου Ἰωάννη
.....
ἡλικία 79 γραμματικαὶ γνώσεις Ἀπόφοιτος Ἀμερικανῶν
..... τόπος καταγωγῆς Ἀρχοντοχώριον

Β) Πιερνεῖς Σκωρίδιον ἑνὸς Ἀπόφοιτος

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Διὰ σπορὰν: 1) Μελι, Αμφοβίτα, κριθή
Διὰ βοσκὴν νομνίων (κοτεινά, Γρενα, Γαργινικά, Στενοβίτσι)

Ὑπῆρχον αὐταὶ χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα; Ἐκαστὸν ἐκαστοῦ κατ' ἑξ. 2 ἔτη

- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητας; δ) εἰς μονὰς κλπ.

Ἀνῆκον εἰς τοὺς χωρικοὺς

- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του; Ἡ περιουσία διανεμεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς
τοῦ πατρὸς καὶ οὐκ ἔπειτα τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

Οἱ γεωργοὶ ἀσχολοῦνται καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν καὶ μετὰ τὴν κτηνοτροφίαν

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέρῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μετὰ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Εἰς τὰ μικρὰ αὐτὰ δὲ ἐργάζοντο κυρίως ἄλλοι καὶ ἐκεῖ μίαν ἡμέραν διακοπὴν ποιεῖν :

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;

Ἀποκομιδὴ δίδοντο καὶ οὐκ ἔχον

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἀντὶ τὸ ἐχρησιμοποιοῦντο ἐργάται διότι ἐκεῖνοι καὶ μὴ μόνον ἀλλὰ ἐκείνην ἐξ ὅλης καὶ ὅλης

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

δοῦλοι

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου τοῦ ἐπηγάιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

Ἐκείνην ἐξ ὅλης καὶ ὅλης ἐργασία

β) Ἐπηγάιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

Ἐκείνην ἐξ ὅλης καὶ ὅλης ἐργασία

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Τὰ χωράφια ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν
κώπρον, λαός, αἰγοπροβάτων

- 2) Πότε ἐγένε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... ἔρχεται χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων το 1928

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... το 1925
καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ ἐχρησιμοποιοῦντο ἀπὸ το 1925

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἢ προμή-
θαι αὐτοῦ;

Τὸ ἐκδιδοῦν ἄροτρον τοῦτο διφτερο, ἐχρησιμοποιοῦντο
εἰς κτήματα ὁμάδα

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

- 1..... 4..... 7..... 10.....
2..... 5..... 8.....
3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... ἀπὸ το 1928 καὶ ἐκτείνον
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... ἀπὸ το 1963 καὶ ἐκτείνον

- 4) Μηχανή δασίματος των αταχίων (δεματιών) *Μηχανή δασίματος των δεματιών*
 5) Μηχανή άλωνισμού *Παρακλιμακωτή από το 1920...*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον *Τὸ ξύλινον ἄροτρον ἐκφυλίσθη καὶ ἀπὸ τοῦ παλαιότερου ξύλου. Κατεσκευάσθη ἐκ τοῦ δένδρου τοῦ ἰδίου τοῦ χωρίου τοῦ ὁποῦ ἐκρηκε καὶ ἐκ τοῦ ξύλου τοῦ ξύλου.*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *ὁμοιωμένη μετὰ τὴν ἑξῆς 2 εἰκονιζόμενα*

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῳσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

Τὰ ὕνι ἡτο μιά μορφὴν διὰ τὴν ἀροτρίασιν
ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν.....

2. ἀρότρου.....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; Διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ξυλοφάι.....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Ἐχρησιμοποιοῦντο βοεῖα, ἵπποι*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *Ἐχρησιμοποιοῦνται δύο ζῶα*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα με' δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Μὲν ὁ ἀρῶναίς εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτόν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. *□ ()*

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτόν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ὀνομαζεῖται π.χ. λουρί*

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Πρῶτα εἰθίζεται ὁ ζῶος ἐπὶ τῷ λουρί, καὶ ἐπειτα ἐπὶ τῷ ζυγῷ βαρύνεται τὸ ἄροτρον*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα ἠ συνθέσει τὸν τόπον σας.....

Τὸν ἀγρὸν ὀργάνει ὁ ἰδιοκτήτης, ὁμοῖον ἀγρὸν
ἐν αὐτὸν βυβαίνει καὶ παλαιότερον

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν).....

Πρῶτα εὐρίσκει τὸν ἐπὶ τῷ λῶϊ. Τὸ βοδιὸν εἰς τὸν
τῷ λῶϊ εἰς τὸν λῶϊ. Ἐπειὰ δὲ εὐρίσκει τὸν λῶϊ, καὶ τὸ
δοστέον εἰς τὸν λῶϊ. Τὸν τῶν ὀνὸν ὑπὸ τῶν ὀνὸν
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρεὸν ἄροτρον.....
τὸ ζεύξιμον γίνεται ὅπου καὶ ἐπὶ τὸ ξύλινον
ἀροτρον

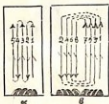
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα· μέ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Με σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἅκρα ἔχουν δεθῇ
εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ χωράφι ὀργώνεται με τοὺς εὐθείαν γραμμὰς.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λαρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμες, σιαμές, μεσοβράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ ἔκταση τοῦ ἀγροῦ ὀργώνεται με σποριάς.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λαρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ; ..Ναι.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ;

Εἰς τὸν δὲν ἐξοπλιστὴν ἀροτρον ὀργώνεται με σκαπάνην.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

Ἀντὶ τῆς αὐτῆς ἐν τῇ κατὰ τὴν ἀντικείμεν.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Εἰς ὅλα τὰ ὀργώματα.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Πρὸ τῆς σπορᾶς γίνεται τὸ ὀργῶμα. Τὸ ὀργῶμα γίνεται μετὰ μῆνα. Οὐκ ἐκρίν. Μὴ Μοιρερίων ἐκρίν. ἢ ἐκρίν.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Πρῶτο μῆνα τὸ ὀργῶμα ἐκρίν. Δεύτερον ὀργῶμα καὶ χεῖλοι σπόροι καὶ ὕστερον.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν αὐτὰρ ἢ ἄλλο δημητριακόν. . .

Ἐπὶ δύο ἔτη.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Διὰ δύο μῆνα, πρὶν, μετὰ, ἐν τῇ σπορᾷ καὶ ἑξαμηνίᾳ μετὰ τὴν σπορὰν.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Τὰ ἐργαλεῖα ἔχον τὸ σαμουλάι καὶ ἡ ἐκρίν τῶν σπόρων.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργῶμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; ... *Τὸ ἀρσενον*

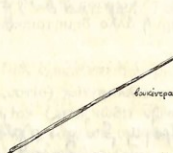
καθαρίζεται διὰ τῆς ξύστρας ἡ δροῖς
ἔχει σιδηρᾶν βουκέντρα ἐπὶ συλίνῃ
ράβδον

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάργισμα, διβόλισμα); ... *Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα*
ὁλοκλήρωμα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπλὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

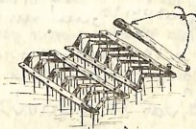
βουκέντρα

τσουμράνα

ὁ βυλοκόπος ἢ ράκος

σβάρνα εἰδεγμένα

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) ...!

Ἐργαλεῖα διὰ τὸ ἐκτελεῖν τὴν καλλιέργειαν
αὐτῆς.

καρμὰι

τσάλα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

Τὰ πρόσωπα ποὺ βοηθοῦν εἰς τὴν καλλιέργειαν
καλοῦνται οἱ κοφτεροὶ.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἴδους.

Τὰ χωράφια ποὺ καλλιεργοῦνται διὰ τὴν σπορὰν
ἐκαλλιεργοῦνται.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

Τὰ χωράφια ποὺ ἔχουν λεητοὶ ἐργασιῶν
καλοῦνται.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

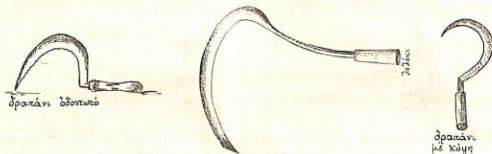
Τὰ γεωμηλῆ φυτεύοντο εἰς
αὐλάκια.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) **Πολλοί τε οὖν ἐθερίζοντο ἐοίς θυμω τῷ καὶ δρεπάνι οὐδ' οὐκ ἐκείνῳ**

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

**Τὰ χόρτα τοῦ τριφυλίου
θερίζονται μετὰ τὴν κόσιν.**

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).

Ἡ κόψη τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ὀδοντωτή.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ τοῦ δρεπανιοῦ χειρολαβὴ ἦτο οὐκ ἐκ σιδήρου ἀλλ' ἐκ ξύλου.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεία (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *κατεσκευάζον αὐτὰ οἱ τεχνίται*

μαί... ἀφαιρῶν αὐτὰ οἱ γεωργοί

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν σιβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ἀπὸ ἐξαι... ἐγ... χρῆσιν αὐτῶν*

ἢ τοῦ θερισμοῦ δι' ἐκρίζωσιν

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικαλὶς κλπ. ... *ἐθερίζοντο ἐν ὕψει 40-50*

κεντροῦ

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)

ἀκατάκυστα χερνίκια, ψάνθα

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξιές, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰι ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ... *αὐτοὶ ποὺ θερίζουν*

ἀφαιρῶν ματὶ τὸ δέμα τῆς σιταχίνης

ἢ βάζουν ἄλλῃ τὸ βζιάχει δέμα

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί καὶ δράγματα

μαί, αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν βάζονται ἐν εὐρίκυσσιν

πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκυλίες. Τα δράγματα λείπονται

Χειρ. βοήθ.

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ;

Θερίζουν ἄνδρες καὶ γυναῖκες
Δεν φησὶσαν ἐπαγγελματίαι θερίζειν
νὰ ἔρχονται ἀπὸ ἄλλων τόπων

2) Πῶς ἤμεινοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐσκαπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἐμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

Οἱ θεοὶ ἡμείνοντο παλαιότερον εἰς χρῆμα
ἡμερᾶς. Ἐπὶ αὐτῇ εἰς ἡμερομίσθιον
μετὰ παροχῇ φαγητοῦ

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Αὐτοὶ ἐλάσαν ἐπὶ τὴν ἐνὶ μέσῳ
οὐρὰν ἐφ' ἧς μαζὶ τὴν εὐνοτητα δια-
συνεχίζοντο εἰς ἀριστερὰ

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἔριτων μαὶ παρασκευῇ
δὲ μεχρὶς ὁ θερισμός

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

Κατὰ τὸν θερισμὸν τραγουδοῦν ὁμαδία
διαφόρων τραγούδι

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μετὰ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

Πρὶν τελειώσῃ ὁ θερισμὸς ἀφίνει ἓνα μέρος
ἀθήριστον ἐκ ὁποῦν ἀφίχων ἐλεύθερα ἐκ
ῥῶμα καὶ ἐρῶς αἱ ὁποῖαι δεῖσι νύχαι καὶ
θερίσῃ

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

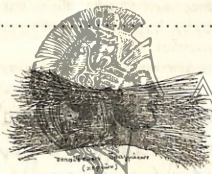
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Μετὰ τὸν θερισμὸν
ἐν αὐτῇ ἡμέρᾳ δένουν τὸ ἐκτὸς δεμάτια
μαὶ τὴν πρωΐν ἐν ῥῶμα νὰ μὴν ἐρίβεται
ἐκ βιβαρί

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὰ δεμάτια δένονταν μὲ δέματα
τὰ δὲ αἶμα φρεσίνων ἀπὸ τοῦ ἰδίου
τοῦ οὐδὲν ἄλλου τοῦ ἐπιφύωντος
τοῦ λαοῦ τοῦ νεροῦ διὰ τὰ μὴ
νοητῇ.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτροποθεοῦντο ;.....

Τὰ δεμάτια συνεκεντρώνοντο εἰς
ἓνα μέρος ἀπὸ τοῦ δέσιμου
χωρὰ φάμα μὴντα θυμωρῖς.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; ἀπὸ τοῦ 1912

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Η. σποράς τῆς
γίνεται μετὰ τὸν Μάρτιο μήνα.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
φωτογραφίαν.

*Η. ἐξαγωγή γίνεται με' βιοπάνην (τσιπὶ)
σκαρφηλο.*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα με' ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκου); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
κοπή, ή ξήρανσις καὶ ή φύλαξις αὐτοῦ.

*Δεν ἐσυνηθίζεται ὑ' διατροφή, τῶν
ζώων με' ξηρὰ χόρτα, σανὸν κ.λ.π.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ με' ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Θερίζεται τὸν Μάιο μήνα με' ὄστρα*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας)

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπον εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετεφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι τὰ ὀπασιν
ἐκ τῶν ἐν τῷ χωράφει εἰς τὸ ἴδιον τὸ χωράφι
ἢ εἰς μακρινὴν ἀποθεσιν. Μετέβησαν
δὲ αὐτὰ εἰς τὸ ἀλώνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Ὁ χώρος αὗτος λέγεται, θεμωνιὰ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

Μόνον εἰς τὸ ἀλώνι ἐρίκετο
ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ μετὰ
τὸ ἀπυρρῶν.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Τὸ ἀλώνι κατασκευάζετο ἔξω τοῦ
χωρίου εἰς μέρος πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ χωρίου.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν οἰκο-
γένειαν

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχίζει
ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον καὶ λήγει κατὰ τὸ τέλος
Ἀπριλίου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Τὸ ἀλώνιο εἶναι καὶ χωματίνι καὶ
μαὶ πετράλωνο

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθὺς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

Διὰ μίσηματι κόπρου βοῶν καὶ
ἀχύρων

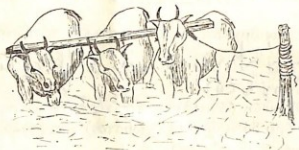
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Δεν γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν
καὶ ὥραν

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δέματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰοδήποτε ἄλλον.

Τὰ δένδρεα γύρουνται καὶ τοποθετοῦνται
τὰ δένδρεα μὲ ἐπὶ μεγάλῃ πρὸς τὰ θηλάκια
καὶ μὲ χειρὰς.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχυῶν διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νιστοῦ ἑξήμισι στύλοι ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στήγιος,
στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.ά.) ἀπὸ τοῦ οὗ οὗ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιάγραμμα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτως νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

Διὰ τὴν καταπατήσιν εἰς σταχυῶν
ὑπὸ περιφερομένων ζώων ὡς
ἐξαρτῶνται ἀπὸ ἑνα στύλον εἰς
τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιστο.

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-
στύλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἷς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλείας,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλώνιστο. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλείας περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἑνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἱχνογραφήματα);

Τὸ ἄλωνα συνδέεται ἀπὸ τὸν ἀδριανὸν
ἀλωναδόετον μεθ' ἑαυτοῦ.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένον ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων.

Εἰς τὸν τόπον, καὶ δὲ μὲν τὸν
ἀλωναδόετον μεθ' ἑαυτοῦ ἀλωναδόετον
μεθ' ἑαυτοῦ.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην ;

Ὁ ἀλωνισμὸς ἀρχίζει ἀπὸ τὰ 9 ὥρ. τὸ πρῶτόν μου. Λήγει τὸ βραδύμα. Τὴν ἐπομένην δὲν θάνατο. θάμβανται.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δοκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Δεν ὑπάρχουν ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφοι τὰ ζῶα ἢ τὸ φλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπους στάχυν ;

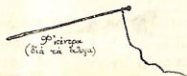
Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τοὺς ἀκόπους στάχυν.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἡ ἀλωνόβεργα εἰς τὸ πρῶτον μὲ ἀλυσίδα, μορφήν ὅπως ματρελὴς ὀνόματι ἀπὸ δούρα, αἶμα ἢ προλασόν.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

Εἰς τὸν τόπον μας λέγεται στρώσιμο.

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν; (Ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

Οἱ στάχυες αὗτοι λέγονται κούμπερα.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (Ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ αἰγία καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Τὴν ἀρχὸν εἰδίμην ἀλωνίζεται καλοῦ-
μενοι ἀλωναραῖοι οἱ ὅποιοι εἶχον ἀγρία
καὶ αἰγία ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρ-
χον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ
τοὺς στάχυν; π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν
κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26, εἰκόνα).

Πρὶν τοῦ μέσου τούτου ἦτο μὲν τὸ στυ-
λινθισμὸς με χονδρὸν ξύλον.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο·
πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

Κατεσκευάζετο ἐκ ξύλου ἀφ' οὗ ἀνέβησαν οἱ ἀγριοὶ
καὶ αἰγιοὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. Ὁ κό-
πανος.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

Τὸ κοπάνισμα γίνεται ἐπὶ τῷ ἀλώνι δια' αὐτοῦ
φανερὰ ἐρευνᾶται.

κόπανοι στρογγυλοὶ

ξύλο κοπανιστὸ διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ σποροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

Ἐγένετο τὸ κοπάνισμα ἀπὸ τοῦ μέλου
ἐπὶ φιλογενεῖαι.

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα;
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) . . . γ

Ἐτοπάζοντο δὲ τοὶ ἑσάνω εἰς ἕνα
... ραῖχο τοῦ ὁποῖον ἐστρέφοντο ἑσάνω εἰς
... μια πτέρω

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

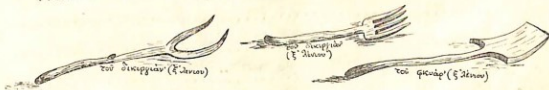
Κατὰ τὸ ἀλώνισμα ἐτραγουδοῦντο

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Ἐξήλθε ἡ χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς τὴν 1920
β'. Λίχνισμα ἀπὸ προσώπου

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ

Οἱ στάχυες δὲ τοὶ λείπονται ἀχύνονται
ἐργαλεῖον δὲ τὸ λείπονται δικριάνι

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔξιμον τοῦτο.....

Ο. Βασιλαρόπουλος, σφραγίδα, σφίγγα
Βερόνικα

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

Το ανέκδοτο γίνεται με το φως

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνεμίξει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Τὸ ἄντικρυστα πινεται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἄλῳνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τα χονδρά κεφάλια γέρνοντας μπροστά.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

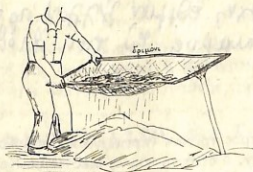
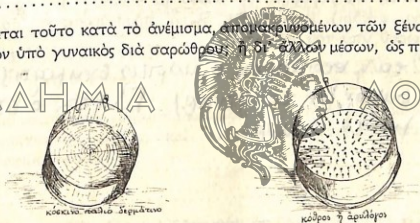
Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρά,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;
- ...Γίνεται ὁ διαχωρισμὸς τοῦ καρποῦ ἀπὸ
 τὰ μούμια...

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

..... Γίνεται με σάβαντα

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

..... Ὁταν ετοιμασθῇ ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν με τὸ σάβαντα. Γίνεται ὁ σταυρὸς με τὸ φτυάρι

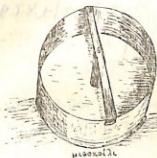
- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

..... Δεν ἀναρριχῶ ἐξήμιν. ἄλλαν προσην μεκα-
φερθῇ ὁ καρπὸς εἰς τὴν ἀποθήκην

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Η μερίσι τοῦ βίτον ἐγένετο, ἥ ἐν δοχεῖν,
ὡς ὁποῖα ἐλποῖτο μαφίαν. Ἀμεῖβη, ἐπρεπὲς
ματαβλητὴ ἢ δυνάτις.....

μισοκοίλε

κουσλοῖ

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλώνιατικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς πρῶτα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

Ἀπεθηκεύετο μετὰ εἰς τὸ βῆτι τῷ
γεωργῷ.....

4) Τὸ ἀχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι . Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;

Ἀπερὸν κεκευτο τὸ ἀχρὸν καὶ εἰς τὴν
ἀχρὸν καὶ εἰς τὸ σπῆν.

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου γίνεται μετὰ
τοῦ ἐνθυμώμενου τοῦ σπῆν.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον φανερᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Μετὰ τὸν θερισμὸν γίνεται ἐκ σταχύων
ἐκ πλέγματος ποιεῖται μίαν εἰς τὸ ἐμνοστήριον.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς πρῶτον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμνα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Εἰς τὸν τόπον μας λαμβάνει χώραν πυρὰ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς 23 Ἰουνίου (Κληδόνου) καὶ
ἐν τῇ 31 Αὐγούστου.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...

Ἡ φωτιά γίνεται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ ἀπὸ τῶν δούλων καὶ
ἐκ τῶν δούλων.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....)

Η... φωτιά... δὲν... λέγεται... φανός.

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ..

Τὴν... φωτιὰν... δὲν... ἀνάπτουν... παιδιὰ.

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; Ἄν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

Τὰ παίρνουν... τὰ... ξύλα... ἀπὸ... τοῦ... ..

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Παίρνουν... ἀπὸ... τοῦ... ξύλα... ἀπὸ... τοῦ...
σηΐται... μαί... θάψουν... φωτιά... ἐν... τῇ...
ἐκκλησίᾳ... ..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Πύρ... ἀπὸ... ἐν... πυρὰ... ῥινοῦται... Χοροί.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Εἰς τὴν φωτιά μαίον
φρύγαν.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

κατὰ τὸ Πάσχα μαίονται
ὁμοιώματα τοῦ Ἰούδα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερεῖ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

{ Φώτιος Τζαβέρης διδάσκαλος }

- Η συλλογή αυτή έφτάει από 8^η Δεκεμβρίου 1968-20.11.1972

Τό χωρίον εις ὃ υπηρετῶ λέγεται Αρσεντοχωρίον.
Τό παλαιότερον ὄνομα ἦτο Ζάβιτσα. Οἱ κάτοικοι ἀποκαλοῦνται
καί τῶν γεωργῶν καί τῶν μετεωροφίλων. Οἱ γεωργοί μας εὖ
ἦντα Σεπτεμβρίου ἀρχίζουν νά ἀρπάζουν τά χωράφια τῶν.
- Ἀφοῦ περθεῖται ἡμερῶν, ἀρπάζουν ἐν νέον τά χωράφια
τῶν. Ἀποκοῦνται ἡ σπορά τῶν διημεριδιῶν μαρτῶν. Ἀφοῦ
εὐχέλονται ἡ σπορά γίνεται τό εὐαρίστημα τῶν χωραφῶν. Ἀπὸ
ἐντέλειαν καί πρὶν τοῦ 1920.

4^{ος} ὅταν τό βιετρί φερθεῖ καί περθεῖται δύο μῆνες περὶ τοῦ, οἱ
γεωργοί μετὰ ἀπὸ τά χωράφια ἀπὸ χρησιμοποιοῦν ἐν δόκιμῳ
καί. Τά ἐργαζία τὰ ὅποια ἐκρημιτοποιοῦν πρὶν τοῦ 1920 ἦσαν
καὶ σπορά καί τῶν ἐξ ἑκείνων. Τά ἐξ ἑκείνων ἀποκοῦνται ἀποκοῦνται
ποιοῦντα, μέχρι τοῦ ἐτος 1940. Τά ἐξ ἑκείνων ἀποκοῦνται ἀποκοῦνται
τῶν βιδιρῶν ἀποκοῦνται. Ἀπὸ τοῦ ἐτος 1950 καί ἐξῆς γίνεται χρῆσις
ἐν τῶν ἐκείνων.

4^{ος} ὅταν ὁρίσεται τό βιετρί οἱ γεωργοί μας μπαίνουν ἐν τῶν
χωράφια καί περθεῖται τό βιετρί. Μετὰ εὐχέλονται τό βιετρί
δένουν τό βιετρί δένουν καί τό μεταφέρουν ἐν ἐν τῶν
μετὰ ἀπὸ τῶν χωράφια καί γίνεται διημεριδιῶν. Ἀποκοῦνται
μεταφέρουν τό βιετρί ἐν τῶν ἐκείνων. Εἰς ἀλλὰ μετὰ χω-
ράφια τῶν ἐκείνων εὐρίσκονται ἐν τῶν περθεῖται τό βιετρί.
Ἀλλὰ ἐκείνων εὐρίσκονται ἐν μαρτῶν ἀποκοῦνται. Τά
ἐργαζία τὰ ὅποια ἐκρημιτοποιοῦν δια τῶν περθεῖται τῶν
τοῦ 1920 ἦσαν τὰ ἀρπάζει καί ὅποια ἦτο ποτὶ περθεῖται
καί δένουνται. Σήμερα γίνεται χρῆσις ἐν περθεῖται
καί ἀρπάζει καί μηχανῶν. Ἀπὸ ἀνεμετρεῖται πρὶν
ἐργαζία τῶν. Ἡ περθεῖται μηχανῶν καί ἡ ἀρπάζει

μηχανή εις τὸ χωρὶς αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὑπομαί εἶναι.
Τὰ παλαιότερα εἶδη τοῦ ἀχαινεύματος εἴνεστο μὲν ἡ γηραιά.
Ἐπὶ αὐτῇ εἶδον ἀχαινεύειν οἱ ὁποῖοι εἶχον τοὺς ἡγεῖρας
ἀπὸ τοῦ μὲν τῶν ἐργασιῶν ἢ ἐργασίας τοὺς ἐργαζόμενους
ὅχι μὲν χρήματα ἀλλὰ καὶ ἐργασίαν.

[illegible]

τὸν παρὰ τὸν ἐξήκτον παρασκευαστὴν μετ' αὐτῶν. Κατὰ
τὸν δευτέριον λαμβάνουσιν μέρος καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Πρὶν
παρασκευάσῃ ὁ δευτέριος ἀφίνειται ἓνα μέρος αὐτοῦ εἰς χωρὶς
ἀδερικοῦν τὸ ὅπου τὸν δεῖλε, πληγαί, καὶ τὸ δερὶς,
τὸ σιδήρι εἰς δένδρον καὶ ἐπὶ πρῶνός ᾧ εἰς δια κα
μὴ εἶναι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΤΩΝ

Ο Χωρισμός του καρπού εις τὸ ἀγνόν γίνεται μετὰ τὸ διπλῶν.
Τὸ ἀγνόν ἀποδημιεύεται μαί' εἰς τὸν ἄγρον μαί' εἰς
τὸ ἐπίγειον. Μετὰ τὸν διχρισμόν κατασκευάζεται πλῆγμα
ἐν ὁσίων ἐποδημιεύμενον εἰς τὸ ἐλθόντος αἵ.

Εἰς τὸν τόπον καὶ λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον ἀνάμνη-
σιν τοῦ Πάσχα (Καθίσμα τοῦ Ἰουδαίου). Ἡ φωτιά
γίνεται ἐν τῷ προαύτιον τῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ τῶν δώδε-
κα, ἢ ὡρὰ καὶ ὥστερα. Αὕτη ἀνοικνύεται
φανερὰ. Τὴν φωτιὰν αὕτη ἀνάηττον τὰ μικρὰ παιδιά.
Παίρνουν ξύλα ἀπὸ τὸ ὅτι καὶ τὰ τοποθετοῦν
εἰς τὸ προαύτιον τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐπειτα
ἀφ' οὗ ἀναφύει ἡ φωτιά, φτεράχουν μύλον ξύρου
ἀπὸ τῆς φωτιᾶς καὶ χορεύουν.

• Ο τόπος όπου έγινε η ενταφή γέφυται Αρχοντοχώ-
ριον. Το όνομα των πληροφόρητων γεωργών είναι

1) Παπαναστάσιος Τωάννης γεννηθείς επί Αρχοντοχώ-
ριοι το 1891

2) Πιενιέλης Σπυρίδων γεννηθείς επί Αρχοντοχωρίων το
έτος 1905. Αμφότεροι είναι γεωργοί μαι' αφορίζοι
Δαμοσιμού.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ